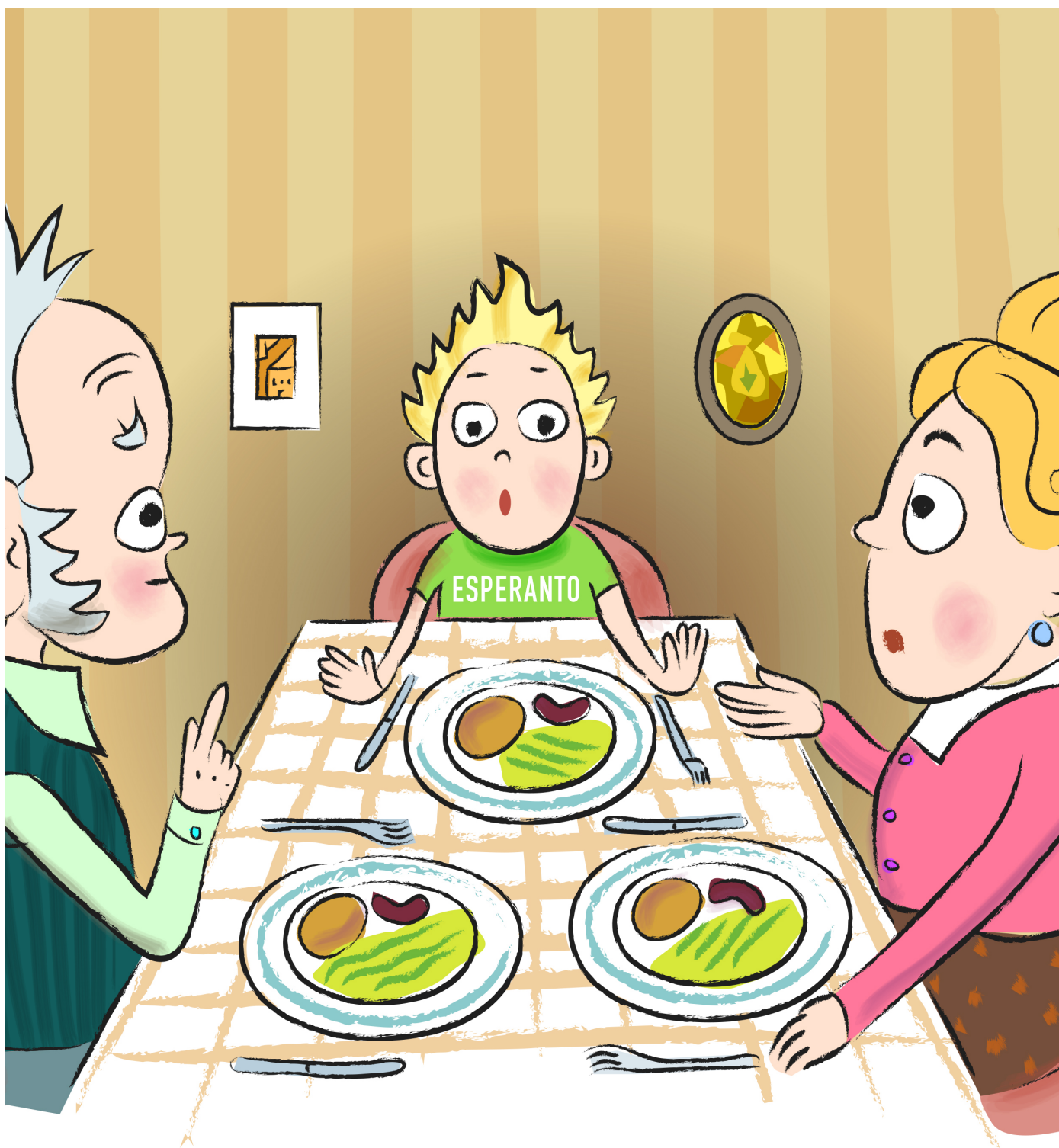

Les 2

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Tiu ĉi projekto estas financata per subteno de Eŭropa Komisiono. Tiu ĉi publikaĵo respegulas nur vidpunkton de la aŭtoro, pro tio la Komisiono ne povas esti respondeca pri ajna uzado de informoj, kiuj aperas ĉi tie.

La tuta enhavo, se ne estas indikite ie eksplicite io alia, apartenas al *lernu.net* kaj estas publikigita sub la permesilo [Krea Komunajo Atribuite-Nekomerce-Samkondiĉe 4.0 Tutmonda](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

<https://lernu.net/instruado?lang=nl>

Bijvoeglijke naamwoorden

Alle bijvoeglijke naamwoorden hebben de uitgang **-a**:

bela = mooi, knap

granda frato = een grote broer

malgranda fratino = een kleine zus

Accusatief

Esperanto heeft slechts twee naamvallen, nominatief en accusatief. De accusatief wordt gevormd door de uitgang **-n**. Hij wordt gebruikt om het lijdend voorwerp van een overgankelijk werkwoord (personen of dingen, over wie of over wat het werkwoord handelt).

Kiun mi vidas? = Wie zie ik?

Mi vidas amikon. = Ik zie een vriend.

Gebruik geen accusatief met het werkwoord **esti**.

Bijvoeglijke naamwoorden komen met zelfstandige naamwoorden overeen in naamval en getal en krijgen dezelfde uitgangen **-j** en **-n**:

Vi estas bona amiko. = Je bent een goede vriend.

Vi estas bonaj amikoj. = Jullie zijn goede vrienden.

Vi havas bonan amikon. = Jij hebt een goede vriend.

Vi havas bonajn amikojn. = Jullie hebben goede vrienden.

Andere naamvallen, die bestaan in meerdere nationale talen, worden in Esperanto gevormd door voorzetsels.

Mi iras al vi. = Ik ga naar jou.

Mi iras kun vi. = Ik ga met jou.

La teksto de la libro estas bona. = De tekst van het boek is goed.

Werkwoorden

Een werkwoordelijke noemvorm heeft de uitgang **-i**:

labori = werken, arbeiden

De tegenwoordige tijd (presens) heeft de uitgang **-as** - denk aan vAndaag:

mi laboras = ik werk

ni laboras = wij werken

vi laboras = jij werkt

ili laboras = zij werken

li/ŝi/ĝi laboras = hij/zij/het werkt

De verleden tijd (perfectum) heeft de uitgang **-is** (denk aan glsteren):

mi laboris = ik werkte

ni laboris = wij werkten

vi laboris = jij werkte

ili laboris = zij werkten

li/ŝi/ĝi laboris = hij/zij/het werkte

De toekomstige tijd (futurum) heeft de uitgang **-os** (denk aan mOrgen):

mi laboros = ik zal werken

ni laboros = wij zullen werken

vi laboros = jij zal werken

ili laboros = zij zullen werken

li/ŝi/ĝi laboros = hij/zij/het zal werken

ke

Het onderschikkende voegwoord "ke" betekent "dat" en daarmee beginnen afhankelijke ondergeschikte zinnen:

Vi vidas ke mi manĝas. = Je ziet dat ik eet.

Li diras ke li iros. = Hij zegt dat hij zal gaan.

mal-

Het voorvoegsel **mal-** verandert de betekenis van het woord naar de tegenovergestelde betekenis:

bona = goed

malbona = slecht

granda = groot

malgranda = klein

bela = mooi, knap

malbela = lelijk

ge-

Het voorvoegsel **ge-** duidt beide geslachten aan, mannelijk en vrouwelijk, samen.

gefratoj = broers en zussen, brussen

gepatroj = vader en moeder, ouders

Beleefdheidsuitdrukkingen

bonvolu = gelieve

dankon = bedankt

saluton = hallo

Woordorde

De gewone woordvolgorde in een zin is als volgt: onderwerp-gezegde-voorwerp. Nochtans maakt het gebruik van de accusatief (uitgang **-n**) het mogelijk de woordvolgorde te wijzigen om stijl- of andere redenen.

Mi legas libron. = Ik lees een boek.

Libron mi legas. = Een boek lees ik.

Kio / kion

kio = wat

Kio estas tio? = Wat is dat?

Kio estas sur la tablo? = Wat is (er) op de tafel?

Indien in een antwoord op een of andere vraag een woord verwacht wordt in de accusatief, voegt men de uitgang **-n** toe aan het vraagwoord **kio**.

Kion vi faras? = Wat doe je?

Kion ŝi diris? = Wat zei ze?

Woordforming

Samenstellen van woorden (woordstammen) maakt het scheppen van nieuwe woorden mogelijk, die nieuwe betekenissen hebben. Aan de stam van één woord wordt een andere stam toegevoegd en aan het einde ook de nodige grammaticale uitgang.

bon-ven-o = een welkom

---

trink-mon-o = drinkgeld

Indien zo'n samenstelling moeilijk uit te spreken is, kan men de uitgang -o van het vorige woord zetten.

lern-o-libr-o = leerboek

▼ Lesblok 5 (sessies 9-10)

Leerdoelen

- woorden uit de vorige lessen herhalen en gebruiken
- nieuwe woorden gebruiken
- de uitgang van de accusatief-N leren kennen en het gebruik ervan
- beseffen dat bijvoeglijke naamwoorden eindigen op -A
- het gebruik van het voorzetsel GE- herkennen

Benodigde leermiddelen

- een computer om geluid af te spelen

Vorbereiding

- Geluiden **1, 2**
- Kopieën van **M1**
- Oefening **M2**
- Oefening **M3**
- Kopieën van **M4**
- Kopieën van **M5**
- Oefening **M6**

Nieuwe woorden

havi = hebben

---

nomo = naam

---

juna = jong

---

bela = mooi, knap

veni = komen

---

al = naar

---

hejmo = thuis

---

bonvolu = gelieve

Leerplan

---

15 min Pauze

Deel **M1** uit en luister naar Geluidsopname **1**. Lees en vertaal samen de tekst. Vraag leerlingen elk twee zinnen te lezen en ze opnieuw te vertalen. Als zij het einde van de tekst bereiken, herbeginnen ze, maar deze keer zonder vertaling. De leraar helpt enkel met de juiste uitspraak en, indien nodig, met de vertaling.

Zo zullen de leerlingen de tekst meerdere keren lezen, woorden memoriseren en kennismaken met de grammaticale uitgangen **-O**, **-J**, **-AS** en het achtervoegsel **-IST-**.

Ze zullen ook kennismaken met de uitgang van de accusatief **-N** en de uitgang **-A**, die aangeeft dat het een bijvoeglijk naamwoord is.

Toon de accusatiefuitgang **-N** en bespreek kort zijn functie.

---

5 min Pauze

Deel de vertaal oefening **M11** uit. Vraag de leerlingen de zinnen naar het Esperanto te vertalen.

Verklaar kort hoe grammaticale uitgangen aan woorden toegevoegd worden **bela**, **belaj**, **belajn**, **domo**, **domoj**, **domojn** in het Esperanto.

Petro lernas en bela ĉambro. Junaj instruistoj estas en aŭto. Belaj knabinoj sidas en la lernoĉambro. Ana kaj Boris estas junaj.

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

10 min Pauze

Deel de vertaal oefening **M3** uit. Vraag de leerlingen om de zinnen met een accusatief te vertalen naar hun moedertaal.

Mi havas amikon. Mi havas amikojn Petro kaj Boris. Mi havas amikinon. Ŝi lernas lingvon. Ili lernas lingvon Esperanton. Vi lernas lingvojn.

---

10 min Pauze

Deel de liedjes **M4** uit. Vertaal samen het lied en zing het twee, drie keer.

---

10 min Pauze

Pauze

---

10 min Pauze

Deel de dialogen **M5** uit.

Deel de leerlingen op in duo's en vraag hen om de dialogen te lezen en ze te vertalen. Vraag één duo om de dialogen luidop te lezen en ze lijn voor lijn te vertalen. Help ze indien nodig bij het vertalen. Vraag daarna aan hetzelfde duo om de dialoog op te voeren zonder die opnieuw te vertalen. Als de tijd er is, kun je een ander duo vragen om de dialoog te spelen.

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

20 min Pauze

Deel de vertaal oefening **M6** uit. Vraag de leerlingen de woorden **eniri**, **kunsido**, **malbona**, **malfacila**, **gepatroj**, **bonvena**, **gefratoj**, **malami**, **kunlabori** te vertalen naar hun moedertaal.

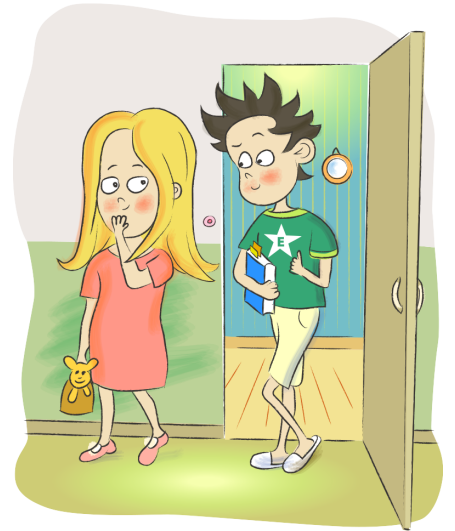
Geef de huistaken op.

La amikino de Marko (1-a parto)

Marko havas amikino. Ŝia nomo estas Ana. Ŝi estas juna kaj bela. Ana kaj Marko estas geamikoj.

Ana venis al la hejmo de Marko.

- Bonvolu eniri, amikino.
- Saluton, Marko. Kion vi faras?

M2 Vertaal oefening

Vertaal uit uw nationale taal naar het Esperanto:

Petro lernas en bela ĉambro. Junaj instruistoj estas en aŭto. Belaj knabinoj sidas en la lernoĉambro. Ana kaj Boris estas junaj.

M3 Vertaal oefening

Vertaal volgende zinnen met een accusatief naar uw taal:

Mi havas amikon. Mi havas amikojn Petro kaj Boris. Mi havas amikinon. Ŝi lernas lingvon. Ili lernas lingvon Esperanton. Vi lernas lingvojn.

M4 Liedje

Mi sidas

Mi sidas kaj mi skribas,

en mia lernoĉambro,

Saluton, geamikoj!

Mi lernas Esperanton.

Miaj amikoj venas

al mia bela hejmo,

vi venis nun al mi,

kaj mi salutas vin.

Mi havas lernolibrojn

sur mia skribotablo.

Mi sportas kaj laboras.

Mi lernas Esperanton.

Miaj amikoj venas

al mia bela hejmo,

vi venis nun al mi,

kaj mi salutas vin.

Melodie: [YouTube](#)

M5 Dialogo

- Petro** Kio estas via nomo?
- Maja** Mia nomo estas Maja. Kiu estas vi?
- Petro** Mi estas Petro. Ĉu vi havas lernolibron de nova lingvo?
- Maja** Jes. Kaj vi?
- Petro** Ne. Kion vi faras en la lernoĉambro?
- Maja** Mi lernas kaj sidas.
- Petro** Ĉu vi estas mia amikino?
- Maja** Jes, mi estas via amikino kaj vi estas mia amiko.

M6 Vertaal oefening

Vertaal naar jouw taal.

eniri, kunsido, malbona, malfacila, gepatroj, bonvena, gefratoj, malami, kunlabori

M7 Huistaak

Vertaal de zinnen in jouw taal. Pas op voor de accusatief.

Mi havas tablon.

Vi havas instruiston.

Ŝi lernas Esperanton.

Li skribas lernolibron.

Mi salutas instruistinojn.

Bedenk en schrijf 5 zinnen in het Esperanto.

▼ Lesblok 6 (sessies 11-12)

Leerdoelen

- de modale werkwoorden **VOLI** en **ŜATI** herkennen
- bijvoeglijke naamwoorden met accusatief gebruiken in verschillende combinaties (**bonaj** – **bonan**, **bonajn** – **bonan**)
- het 'verleden'-achtervoegsel **-IS** identificeren en gebruiken
- het achtervoegsel **-I** herkennen

Benodigde leermiddelen

- een computer om geluid af te spelen, computers voor leerlingen (of gebruik de alternatieve oefening), een bal

Vorbereiding

- Geluiden **3, 4**
- Kopieën van **M8**
- Kopieën van **M9**
- Kopieën van **M10**
- Gekleurde woordkaarten **M11**

Nieuwe woorden

legi = lezen

---

mono = geld

---

sed = maar

---

diri = zeggen

---

voli = willen

---

romano = roman

---

kun = met

---

demandi = vragen

ŝati = leuk vinden

---

kia = welk soort

---

nur = enkel, alleen

---

facila = makkelijk,
eenvoudig

---

bona = goed

---

nova = nieuw

---

trinki = drinken

---

granda = groot

kafo = koffie

---

tre = zeer, heel, erg

---

paroli = spreken, praten

-IS = -IS

---

domo = huis

-I = -I

Leerplan

---

15 min Pauze

Deel **M8** uit en luister naar Geluidsopname **3**. Lees en vertaal samen de tekst. Vraag leerlingen elk twee zinnen te lezen en ze opnieuw te vertalen. Als zij het einde van de tekst bereiken, herbeginnen ze, maar deze keer zonder vertaling. De leraar helpt enkel met de juiste uitspraak en, indien nodig, met de vertaling.

Vraag de leerlingen de functie van het achtervoegsel **-IS** te identificeren. Vergelijk het met het 'tegenwoordige tijd'-achtervoegsel **-AS**. Geef een voorbeeld van het gebruik van het achtervoegsel **-I**. Leg kort de betekenis van de modale werkwoorden **voli** en **ŝati** uit en toon hoe ze gebruikt worden samen met andere werkwoorden.

---

5 min Pauze

Speel het woordbalspel om woorden aan te leren en in te oefenen. Vraag de leerlingen om een cirkel te vormen. Werp de bal naar een van de leerlingen en zeg in de klastaal een woord dat de leerlingen al geleerd hebben in het Esperanto. De leerling die de bal kreeg vertaalt het woord naar het Esperanto. Daarna kan hij/zij de bal naar een andere leerling gooien en een woord zeggen dat die laatste moet vertalen, enzovoort. Als de leerling het juiste woord niet kent, geeft de docent een ander woord, tot de leerling correct antwoordt. Daarna kan ook hij/zij de bal werpen.

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

15 min Pauze

Deel de dialogen **M9** uit.

Deel de leerlingen op in duo's en vraag hen om de dialogen te lezen en ze te vertalen. Vraag één duo om de dialogen luidop te lezen en ze lijn voor lijn te vertalen. Help ze indien nodig bij het vertalen. Vraag daarna aan hetzelfde duo om de dialoog op te voeren zonder die opnieuw te vertalen. Als de tijd er is, kun je een ander duo vragen om de dialoog te spelen.

---

5 min Pauze

Zing samen het liedje **M4**.

---

10 min Pauze

Pauze

---

10 min Pauze

Deel de vertaal oefening **M10** uit. Vraag de leerlingen om de zinnen met een accusatief te vertalen naar hun moedertaal.

Mi havas novan amikon. Mi havas novajn amikojn. Mi havas bonajn amikinojn. Mi havas belan malamikon. Ŝi lernas belan lingvon. Ili lernas facilajn lingvojn. Vi lernas facilajn lingvojn ...

---

10 min Pauze

Oefen samen vragen en antwoorden. Stel een vraag die een accusatief bevat. De leerlingen antwoorden.

Mogelijke vragen:

Ĉu vi salutas min? Ĉu ŝi salutas vin? Ĉu li salutas ŝin? Ĉu vi salutas nin? Kiun vi demandas? Kiun ŝi demandas? Kiun mi demandas? Kiun vi demandas?

---

20 min Pauze

Speel het spel met de kleurkaarten in de 4 omslagen. Maak groepen van drie leerlingen en geef ze elk een set van omslagen met **M11**. Vraag de groepen om samen zinnen te vormen met de 4 woorden. De woorden moeten in deze volgorde staan:

- Woorden uit de rode omslag
- Woorden uit de groene omslag
- Woorden uit de blauwe omslag
- Woorden uit de gele omslag

De woorden moeten willekeurig uit de omslagen genomen worden. Bedoeling is te weten te komen welke zinnen betekenis hebben en ze neer te schrijven in het schrift. Je kan een wedstrijdje organiseren: de groep die de meeste zinnen maakt en vertaalt, wint. De groepsleden krijgen zoveel punten als ze betekenisvolle zinnen kunnen maken.

Kleurkaarten in de 4 omslagen:

- Rode woorden: **mi, vi, li, ŝi, ni**
- Groene woorden: **demandas, salutas**
- Blauwe woorden: **ĉu**
- Gele woorden: **vin, min, ŝin, lin, nin**

Voorbeelden van zo'n zinnen:

Ĉu mi demandas vin? Ĉu mi demandas ŝin? Ĉu vi salutas ŝin? Ĉu li salutas ŝin?

De leerlingen vertalen de zinnen naar hun eigen taal.

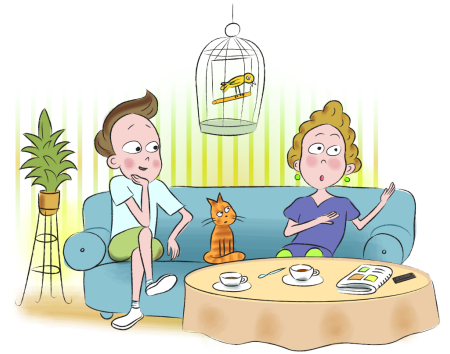
Geef de huistaken op.

La amikino de Marko (2. parto)

- A** Saluton. Mi legis, sed nun mi volas paroli kun vi.
- B** Ĉu vi havas bonan libron?
- A** Jes, mi havas. Mi ŝatas legi nur bonajn librojn. Ĉu vi volas trinki kafon?

M9 Dialogo

- Petro** Kiuj geamikoj venis al vi?
- Ana** Maria kaj Ivo venis kaj nun ili sidas en mia ĉambro.
- Petro** Kion diris viaj gepatroj?
- Ana** Ili volis paroli kun miaj geamikoj kaj faris demandojn al ili.
- Petro** Ho!
- Ana** Miaj geamikoj trinkis kafon kaj ni parolis pri bonaj libroj kiujn ni legis.
- Petro** Kiujn librojn ili ŝatas legi?
- Ana** Romanojn.
- Petro** Ankaŭ mi volas havi geamikojn kiuj ŝatas legi bonajn librojn.
- Ana** Miaj geamikoj Maria kaj Ivo estas ankaŭ viaj geamikoj.

M10 Vertaaloefening

Vertaal volgende zinnen met een accusatief naar uw taal:

Mi havas novan amikon. Mi havas novajn amikojn. Mi havas bonajn amikinojn. Mi havas belan malamikon. Ŝi lernas belan lingvon. Ili lernas facilajn lingvojn. Vi lernas facilajn lingvojn ...

mi

vi

li

ŝi

ni

demandas

salutas

ĉu

vin

min

sin

lin

nin

M12 Huistaak

Vervolledig de zinnen met de voornaamwoorden **mi, vi, li, ŝi, ni** en hun accusatief-vormen **lin, ŝin, min, nin, vin** en schrijf nieuwe tegengestelde zinnen.

_____ salutas _____.

Malo: _____ .

_____ demandas _____.

Malo: _____ .

_____ havas _____.

Malo: _____ .

Vorm zinnen met de computer. Bouw elke dag 5 zinnen, vertaal ze en schrijf ze op, als ze juist zijn.

▼ **Lesblok 7** (sessies 13-14)

Leerdoelen

- grammatica en woorden herhalen uit de vorige blokken
- het begrip van de accusatief en modale werkwoorden versterken
- vragen over de accusatief en modale werkwoorden bespreken

Benodigde leermiddelen

- een computer om geluid af te spelen, een bal

Vorbereiding

- Geluiden **1, 3, 4**
- Kopieën van **M13**
- Computer(s)

Leerplan

---

15 min Pauze

Deel de liedjes **M14** uit. Vertaal samen het lied en zing het twee, drie keer.

Dit liedje geeft de mogelijkheid de functie en positie van de accusatief en de modale werkwoorden te bespreken. Spoor de leerlingen aan om vragen te stellen en geef uitleg bij alle vragen.

---

5 min Pauze

Speel het woordbalspel om woorden aan te leren en in te oefenen. Vraag de leerlingen om een cirkel te vormen. Werp de bal naar een van de leerlingen en zeg in de klastaal een woord dat de leerlingen al geleerd hebben in het Esperanto. De leerling die de bal kreeg vertaalt het woord naar het Esperanto. Daarna kan hij/zij de bal naar een andere leerling gooien en een woord zeggen dat die laatste moet vertalen, enzovoort. Als de leerling het juiste woord niet kent, geeft de docent een ander woord, tot de leerling correct antwoordt. Daarna kan ook hij/zij de bal werpen.

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

20 min Pauze

Keer terug naar dialoog **M9** uit het vorige blok. Vraag de leerlingen die opnieuw te vertalen en verdeel ze per twee. Elk duo moet de dialoog naspelen zonder die te vertalen.

---

10 min Pauze

Pauze

---

10 min Pauze

Deel de oefening **M14** uit i.v.m. modale werkwoorden **voli**, **ŝati** en de accusatief. Vraag de leerlingen zich in duo's op te splitsen en elkaar vragen te stellen en antwoorden te geven.

Ĉu vi ne volas legi grandan libron? Kiu ŝatas lerni novan, belan lingvon? Kion ŝi volas trinki? Ĉu vi ŝatas paroli kun via patrino? Ĉu vi volas havi monon en via hejmo? En kiu ĉambro li ŝatas legi librojn. Kion la patrino volas instrui al vi? Kian kafon ŝi volas trinki?

---

10 min Pauze

Oefen samen vragen en antwoorden. Stel vragen die een accusatief bevatten. De leerlingen antwoorden.

Mogelijke vragen:

Ĉu vi salutas min? Ĉu ŝi salutas vin? Ĉu li salutas ŝin? Ĉu vi salutas nin? Kiun vi demandas? Kiun ŝi demandas? Kiun mi demandas? Kiun vi demandas?

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

10 min Pauze

Luister samen naar Geluidsopname **1** en Geluidsopname **3**. Vraag leerlingen telkens twee vragen te lezen en ze opnieuw te vertalen. Als ze aan het einde van de tekst zijn gekomen, herbeginnen ze maar deze keer zonder vertaling. De docent helpt hen alleen i.v.m. de juiste uitspraak, indien nodig, met de vertaling.

---

10 min Pauze

Zing samen alle liedjes uit de vorige lessen.

Geef de huistaken op.

Mi ŝatas

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun geamikoj,

Jes! jes! (koruso)

En mia hejmo,

Tre! tre! (koruso)

En lernoĉambro

Jes! jes! (koruso)

Kaj en hotelo

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun la gepatroj

Ĉu????? (koruso)

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Melodie: naar het Franse lied 'Frère Jacques'

M14 Oefening

Lees de vragen onderaan en vraag je buur. Luister naar de antwoorden van je buur. Keer daarna de rollen om.

Ĉu vi ne volas legi grandan libron? Kiu ŝatas lerni novan, belan lingvon? Kion ŝi volas trinki? Ĉu vi ŝatas paroli kun via patrino? Ĉu vi volas havi monon en via hejmo? En kiu ĉambro li ŝatas legi librojn. Kion la patrino volas instrui al vi? Kian kafon ŝi volas trinki?

M15 Huistaak

Zet de woorden in de juiste orde. Aandacht voor de noemvorm!

Maria trinki kafon ŝatas.

---

matematikon Petro lerni volas.

---

trinki Ĝi lakton ŝatas.

---

volas Li instruistino salutis.

Peter kaj ŝatas Roberto sportis.

Vorm zinnen met de computer. Bouw elke dag 5 zinnen, vertaal ze en schrijf ze op, als ze juist zijn.

▼ Lesblok 8 (sessies 15-16)

Leerdoelen

- woorden herhalen en nieuwe woorden leren
- het nieuwe modale werkwoord **POVI** herkennen
- het woord **KE** herkennen en gebruiken als voegwoord tussen ondergeschikte zinnen
- woorden bouwen met de voorvoegsels **MAL-** en **GE-**

Benodigde leermiddelen

- een computer om geluid af te spelen, computers voor leerlingen (of gebruik de alternatieve oefening), een bal, morfemen

Vorbereiding

- Geluiden **5, 6**
- Kopieën van **M16**
- Kopieën van **M17**
- Print en knip de morfemen uit **M18** of laat de kinderen dat doen in de klas

Nieuwe woorden

frato = broer, broeder

---

rigardi = kijken

---

jen = ziehier

---

okulo = oog

---

ankoraŭ = nog

---

ke = dat (voegwoord)

varma = warm

---

ami = houden van,
liefhebben

---

iri = gaan

---

se = als, indien

---

kuiri = koken

---

tempo = tijd

dankon = bedankt

---

manĝi = eten

---

povi = kunnen

MAL- = MAL-

---

ankaŭ = ook

Leerplan

---

20 min Pauze

Deel **M16** uit en luister naar Geluidsopname **5**. Lees en vertaal samen de tekst. Vraag leerlingen elk twee zinnen te lezen en ze opnieuw te vertalen. Als zij het einde van de tekst bereiken, herbeginnen ze, maar deze keer zonder vertaling. De leraar helpt enkel met de juiste uitspraak en, indien nodig, met de vertaling.

Bespreek de nieuwe grammaticapunten: **povi**, **ke**, **mal-** en **ge-**. Bespreek kort de modale werkwoorden. Vestig er de aandacht op dat modale werkwoorden verbonden moeten zijn met werkwoorden in de onbepaalde wijs.

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

15 min Pauze

Oefen de modale werkwoorden **povi**, **voli** en **ŝati**: stel onderstaande vragen; de leerlingen moeten antwoorden. Help hen met vertaling, indien nodig.

Kion Petro volas demandi? Ĉu Ana devas paroli kun Petro? Se Ana ne volas diri kiun ŝi amas, ĉu Petro povas demandi ŝin? Kiun aŭton vi ŝatas havi? Kiu devas lerni novan lingvon? Kion vi ŝatas havi? Kiu volas paroli facilan lingvon? Ĉu Ana volas diri kiun ŝi amas? Kiun libron vi ŝatas legi?

Kun kiu vi povas sidi? Al kiu vi povas doni vian monon? De kiu venis via libro? Kian kafon vi ŝatas trinki? Kiajn librojn vi povas legi?

---

5 min Pauze

Speel het woordbalspel om woorden aan te leren en in te oefenen. Vraag de leerlingen om een cirkel te vormen. Werp de bal naar een van de leerlingen en zeg in de klastaal een woord dat de leerlingen al geleerd hebben in het Esperanto. De leerling die de bal kreeg vertaalt het woord naar het Esperanto. Daarna kan hij/zij de bal naar een andere leerling gooien en een woord zeggen dat die laatste moet vertalen, enzovoort. Als de leerling het juiste woord niet kent, geeft de docent een ander woord, tot de leerling correct antwoordt. Daarna kan ook hij/zij de bal werpen.

---

5 min Pauze

Pauze

---

15 min Pauze

Deel de dialogen **M17** uit.

Deel de leerlingen op in duo's en vraag hen om de dialogen te lezen en ze te vertalen. Vraag één duo om de dialogen luidop te lezen en ze lijn voor lijn te vertalen. Help ze indien nodig bij het vertalen. Vraag daarna aan hetzelfde duo om de dialoog op te voeren zonder die opnieuw te vertalen. Als de tijd er is, kun je een ander duo vragen om de dialoog te spelen.

---

5 min Pauze

Zing samen het liedje **M13**.

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

15 min Pauze

Speel het woordbouwspel. Deel kaarten uit met de volgende morfemen uit **M18** (**amik**, **ge**, **mal**, **o**, **j**, **patr**, **instru**, **ist**, **facil**, **a**, **lingv**, **lernant**) en verklaar de spelregels. De leerlingen moeten samenstellingen maken van morfemen en uitzoeken welke woorden betekenis hebben. Daarna vertalen ze de woorden naar hun eigen taal.

De leerlingen bouwen woorden zoals:

malamiko, **malamikinoj**, **gemalamikoj**, **gepatroj**, **patrinoj**, **instruistoj**, **malfacilaj**, **gelingvistoj**, **malbelaj**, **gelernantoj**

---

5 min Pauze

Speel het accusatiespel: **Kion vi havas?**

Beslis welke leerling begint met het spel, en geef hem of haar de bal. Vraag daarna: "**Kion vi havas?**". De leerling antwoordt: "**Mi havas pilkon.**". Die leerling kiest daarna iemand anders en vraagt: "**Kion vi havas?**". De tweede neemt de bal en antwoordt: "**Mi havas pilkon.**". Daarna vraagt hij of zij aan een derde leerling: "**Kion mi havas? Kion vi havas?**" De antwoorden moeten altijd "**Vi havas pilkon. Mi havas pilkon.**" zijn.

Geef de huistaken op.

M16 La amikino de Marko

Marko havas amikino. Ŝia nomo estas Ana. Ŝi estas juna kaj bela. Ana kaj Marko estas geamikoj. Ana venis al la hejmo de Marko.

Marko Bonvolu eniri, amikino.

Ana Saluton Marko. Kion vi faras?

Marko Saluton. Mi legis, sed nun mi volas paroli kun vi.

Ana Ĉu vi havas bonan libron?

Marko Jes, mi havas. Mi ŝatas legi nur bonajn librojn. Ĉu vi volas trinki kafon?

Ana Jes. Ĉu viaj gepatroj kaj gefratoj estas en via hejmo?

Marko Ne. Jen la kafo, ĝi estas ankoraŭ varma. Mi nun kuiris ĝin.

Ana Dankon. Mi povas trinki ankaŭ malvarman kafon.

Marko Marko rigardis la belajn okulojn de Ana. Mi vidas, ke li amas ŝin.

M17 Dialogo

Petro Ĉu vi povas vidi min? Mi ne estas en la ĉambro.

Ana Jes, mi povas vidi vin. Vi nun eniris.

Petro Kion vi vidas?

Ana Vi havas monon? Kiu mono ĝi estas?

Petro Mi havas japanan monon. Kion vi ŝatas?

Ana Mi ŝatas trinki kafon kaj paroli kun vi.

Petro Nun ni trinkas malvarman kafon. Varman mi ne havas.

Ana Jes. Ĉu vi kuiris ĝin?

Petro Ne. Mia patrino kuiris la kafon. Ĉu vi povas respondi al mia demando?

Ana Kiu demando?

Petro Kiun vi amas?

Ana Mi ne volas diri.

amik

ge

mal

o

j

patr

instru

ist

facil

a

lingv

lernant

M19 Huistaak

Vul aan met een van de volgende woorden: **trinki 3x, librojn 2x, ŝi, vi, paroli, ŝatas, libron, amikinon, legis, volas.**

Marko havas _____. Ŝia nomo estas Ana. _____ estas juna kaj bela. Ana kaj Marko estas _____.

Ana venis al la hejmo de Marko.

– Bonvolu eniri, amikino.

– Saluton Marko. Kion _____ faras?

Saluton. Mi _____, sed nun mi _____ paroli kun vi.

Ĉu vi havas bonan libron?

Jes, mi havas. Mi _____ legi nur bonajn _____. Ĉu vi volas _____ kafon?

Ĉu vi ne volas legi grandan _____? Kiu ŝatas lerni novan, belan lingvon? Kion ŝi volas _____? Ĉu vi ŝatas paroli kun via patrino? Ĉu vi _____ havi monon en via hejmo? En kiu ĉambro li ŝatas legi _____. Kion la patrino volas instrui al vi? Kian kafon ŝi volas _____?

Vorm zinnen met de computer. Bouw elke dag 5 zinnen, vertaal ze en schrijf ze op, als ze juist zijn.

▼ Lesblok 9 (sessies 17-18)

Leerdoelen

- woorden herhalen en nieuwe leren
- zinnen bouwen in verleden en tegenwoordige tijd met accusatief en modale werkwoorden
- bij de leerlingen het begrip van het voorvoegsel **MAL-** versterken

Benodigde leermiddelen

- een computer om geluid af te spelen, een bal, Gekleurde woordkaarten

Vorbereiding

- Geluiden **5, 7**
- Kopieën van Dialogen **M21**
- Geprinte en uitgeknipte kleurkaarten **M20** in omslagen
- Computer(s)
- Kopieën van **M22**

Nieuwe woorden

kia = welk soort

Slovakio = Slowakije, Slovakije

---

simpatia = sympathiek

centro = centrum, midden

---

restoracio = restaurant

Leerplan

---

20 min Pauze

Keer terug naar de tekst **M16** en luister naar de geluidsopname **5**.

Lees en vertaal het samen. Vraag leerlingen telkens 2 zinnen te lezen en ze opnieuw te vertalen. Als ze het einde van de tekst bereiken moeten ze herbeginnen, maar deze keer zonder te vertalen. De leraar helpt slechts met juiste uitspraak en, indien nodig, met vertaling.

Bespreek opnieuw de grammatica: **povi**, **ke**, **mal-** en **ge-**. Vestig er de aandacht op dat werkwoorden in de verleden tijd altijd de uitgang **-is** hebben.

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

20 min Pauze

Speel het spel met de kleurkaarten in de 5 omslagen. Maak groepen van drie leerlingen en geef ze elk een set van omslagen met **M20**. Vraag de groepen om samen zinnen te vormen met de 5 woorden. De woorden moeten in deze volgorde staan:

- Woorden uit de rode omslag
- Woorden uit de groene omslag
- Woorden uit de blauwe omslag
- Woorden in de bruine omslag
- Woorden uit de gele omslag

De woorden moeten willekeurig uit de omslagen genomen worden. Bedoeling is te weten te komen welke zinnen betekenis hebben en ze neer te schrijven in het schrift. Je kan een wedstrijdje organiseren: de groep die de meeste zinnen maakt en vertaalt, wint. De groepsleden krijgen zoveel punten als ze betekenisvolle zinnen kunnen maken.

Kleurkaarten in de 5 omslagen:

- Rode woorden: **amiko**, **libro**, **lernanto**, **sportisto**, **patro**, **patrino**, **instruisto**, **instruistino**, **hejmo**, **domo**, **kafo**, **mono**, **frato**, **fratino**, **okulo**, **mi**, **vi**, **li**, **ŝi**, **ĝi**
- Groene woorden: **povas**, **volas**, **povis**, **volis**, **devas**, **devis**, **ŝatas**, **ŝatis**
- Blauwe woorden: **instrui**, **lerni**, **skribi**, **demandi**, **fari**, **havi**, **kuri**, **legi**, **rigardi**, **trinki**, **vidi**
- Bruine woorden: **belan**, **bonan**, **facilan**, **grandan**, **junan**, **novan**, **malbonan**, **malbelan**, **malfacilan**, **malgrandan**, **maljunan**, **malnovan**, **varman**, **malvarman**, **mian**, **vian**, **lian**, **ŝian**, **ĝian**
- Gele woorden: **amikon**, **libron**, **lernanton**, **sportiston**, **patron**, **patrion**, **instruiston**, **instruistinon**, **hejmon**, **domon**, **kafon**, **monon**, **fraton**, **fratinon**, **okulon**, **min**, **vin**, **lin**, **ŝin**, **ĝin**

Voorbeelden:

- **Amiko volas LERNI novan lingvon.**
  - **Hejmo devas SKRIBI bonan kafon.**
-

5 min Pauze

Pauze

---

15 min Pauze

Deel de dialogen **M21** uit.

Deel de leerlingen op in duo's en vraag hen om de dialogen te lezen en ze te vertalen. Vraag één duo om de dialogen luidop te lezen en ze lijn voor lijn te vertalen. Help ze indien nodig bij het vertalen. Vraag daarna aan hetzelfde duo om de dialoog op te voeren zonder die opnieuw te vertalen. Als de tijd er is, kun je een ander duo vragen om de dialoog te spelen.

---

5 min Pauze

Zing samen het liedje **M13**.

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

20 min Pauze

Deel de oefening **M22** uit. Vraag de leerlingen de woorden naar het Esperanto te vertalen en schrijf ook de woorden op met de tegenovergestelde betekenis.

Geef de huistaken op.

amiko

libro

lernanto

sportisto

patro

patrino

instruisto

instruistino

hejmo

domo

kafo

mono

frato

fratino

okulo

mi

vi

li

ŝi

ĝi

povas

volas

povis

volis

devas

devis

ŝatas

ŝatis

instrui

lerni

skribi

demandi

fari

havi

kuri

legi

rigardi

trinki

vidi

belan

bonan

facilan

grandan

junan

novan

malbonan

malbelan

malfacilan

malgrandan

maljunan

malnovan

varman

malvarman

mian

vian

lian

ŝian

ĝian

amikon

libron

lernanton

sportiston

patron

patrinon

instruiston

instruistinon

hejmon

domon

kafon

monon

fraton

fratinon

okulon

min

vin

lin

ŝin

ĝin

M21 Dialogo

- Petro** Kiaj estas viaj novaj geamikoj, Ana?
- Ana** Junaj kaj simpatiaj. Ili havas ankaŭ belajn okulojn.
- Petro** Ĉu vi parolis kun ili pri viaj gefratoj kaj gepatroj?
- Ana** Mi ne povis. Miaj gepatroj estis en la ĉambro.
- Petro** Ĉu la geamikoj havas monon?
- Ana** Ili havas. Kun kiuj viaj geamikoj vi sidis en restoracio?
- Petro** Kun novaj geamikoj, kiuj venis de Slovakio.
- Ana** Ho, Ĉu ili venis en aŭto?
- Petro** Jes. Nun ili estas en hotelo kaj manĝas.
- Ana** Kion ili ŝatas vidi?
- Petro** La centron de Zagrebo.

M22 Oefening

Vertaal de bijvoeglijke naamwoorden naar het Esperanto en schrijf de tegengestelde betekenis.

	Vertaling	Tegenovergestelde betekenis
makkelijk, eenvoudig		
goed		
jong		
warm		
mooi, knap		
nieuw		
groot		

M23 Huistaak

Vorm zinnen met de computer. Bouw elke dag 5 zinnen, vertaal ze en schrijf ze op, als ze juist zijn.

▼ Lesblok 10 (sessies 19-20)

Leerdoelen

- het spreken oefenen door simulatie van een levensechte situatie (sketch)
- woorden herhalen en nieuwe leren

Benodigde leermiddelen

- een computer om geluid af te spelen, een bal, Gekleurde woordkaarten

Vorbereiding

- Geluiden **8, 9**
- Kopieën van **M24**
- Kopieën van **M25**
- Geprinte en uitgeknipte kleurkaarten **M20** in omslagen

Nieuwe woorden

tempo = tijd

---

kune = samen

---

matematiko = wiskunde

infano = kind

---

preni = nemen

Leerplan

---

20 min Pauze

Vraag de leerlingen om een korte sketch te spelen. Maak groepen van drie leerlingen. Eerst moeten de leerlingen per groep de Sketch **M241** lezen en vertalen. Vervolg na de pauze.

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

15 min Pauze

Ga verder met de sketch. De groepen van drie spelen de sketch de een na de andere.

---

5 min Pauze

Speel het woordbalspel om woorden aan te leren en in te oefenen. Vraag de leerlingen om een cirkel te vormen. Werp de bal naar een van de leerlingen en zeg in de klastaal een woord dat de leerlingen al geleerd hebben in het Esperanto. De leerling die de bal kreeg vertaalt het woord naar het Esperanto. Daarna kan hij/zij de bal naar een andere leerling gooien en een woord zeggen dat die laatste moet vertalen, enzovoort. Als de leerling het juiste woord niet kent, geeft de docent een ander woord, tot de leerling correct antwoordt. Daarna kan ook hij/zij de bal werpen.

---

10 min Pauze

Pauze

---

15 min Pauze

Deel de dialogen **M25** uit.

Deel de leerlingen op in duo's en vraag hen om de dialogen te lezen en ze te vertalen. Vraag één duo om de dialogen luidop te lezen en ze lijn voor lijn te vertalen. Help ze indien nodig bij het vertalen. Vraag daarna aan hetzelfde duo om de dialoog op te voeren zonder die opnieuw te vertalen. Als de tijd er is, kun je een ander duo vragen om de dialoog te spelen.

---

5 min Pauze

Zing samen het liedje **M4**.

---

5 min Pauze

Pauzespel zonder woorden

---

15 min Pauze

Speel het spel met de kleurkaarten in de 5 omslagen. Maak groepen van drie leerlingen en geef ze elk een set van omslagen met **M20**. Vraag de groepen om samen zinnen te vormen met de 5 woorden. De woorden moeten in deze volgorde staan:

- Woorden uit de rode omslag
- Woorden uit de groene omslag
- Woorden uit de blauwe omslag
- Woorden in de bruine omslag
- Woorden uit de gele omslag

De woorden moeten willekeurig uit de omslagen genomen worden. Bedoeling is te weten te komen welke zinnen betekenis hebben en ze neer te schrijven in het schrift. Je kan een wedstrijdje organiseren: de groep die de meeste zinnen maakt en vertaalt, wint. De groepsleden krijgen zoveel punten als ze betekenisvolle zinnen kunnen maken.

Kleurkaarten in de 5 omslagen:

- Rode woorden: amiko, libro, lernanto, sportisto, patro, patrino, instruisto, instruistino, hejmo, domo, kafo, mono, frato, fratino, okulo, mi, vi, li, ŝi, ĝi
- Groene woorden: povas, volas, povis, volis, devas, devis, ŝatas, ŝatis
- Blauwe woorden: instrui, lerni, skribi, demandi, fari, havi, kuiri, legi, rigardi, trinki, vidi
- Bruine woorden: belan, bonan, facilan, grandan, junan, novan, malbonan, malbelan, malfacilan, malgrandan, maljunan, malnovan, varman, malvarman, mian, vian, lian, ŝian, ĝian
- Gele woorden: amikon, libron, lernanton, sportiston, patron, patrinon, instruiston, instruistinon, hejmon, domon, kafon, monon, fraton, fratino, okulon, min, vin, lin, ŝin, ĝin

Voorbeelden van zo'n zinnen:

Amiko volas LERNI novan lingvon.

Hejmo devas SKRIBI bonan kafon.

5 min Pauze

Zing samen het liedje **M13**.

Geef de huistaken op.

Mi ne volas manĝi**Patrino** (al infano)

Manĝu!

Infano Mi ne volas!**Patrino** Manĝu! Estu bona! Manĝu!**Infano** Mi ne volas manĝi. Mi ne volas esti bona.**Patrino** (al la patro)

Ĉu vi vidas? Li ne volas manĝi. Li ne volas esti bona.

Patro (al la patrino)

Jes. Mi vidas. Li diras ke li ne volas manĝi. Li diras ke li ne volas esti bona.

Patro (al la infano)

Ĉu vi volas manĝi? Ĉu vi volas esti bona? Vi devas manĝi. Vi devas esti bona.

Infano Ne, mi ne volas manĝi. Ne, mi ne volas esti bona.

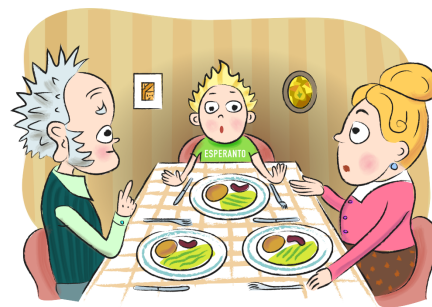
Mi ne devas manĝi. Mi ne devas esti bona. Kiu diras ke mi devas manĝi? Kiu diras ke mi devas esti bona?

Patrino Ĉu vi ne povas manĝi?**Infano** Mi povas. Mi ne volas. Mi povas manĝi. Mi ne volas manĝi. Mi povas esti bona. Mi ne volas esti bona. Mi povas diri, ke mi ne volas manĝi. Mi povas diri ke mi ne volas esti bona.**Patro** Vi ne povas diri, ke vi ne volas manĝi. Vi devas manĝi!**Infano** (elprenas libron, lernolibron de Esperanto)

Mi ne devas manĝi. Mi ne havas tempon. Mi lernas Esperanton.

Patro kaj patrino (kune)

Li ne havas tempon. Li lernas Esperanton.

M25 Dialogo

Petro Saluton, Ana. Ĉu vi havis bonan manĝon?

Ana Jes. Mia patrino kuiras bonajn manĝojn kaj mi ŝatas manĝi.

Petro Kion vi lernis, ĉu matematikon?

Ana Ne. Mi devis lerni pri lingvoj.

Petro Kian lernolibron pri lingvoj vi havas?

Ana Malbonan libron. Kaj vi, kion vi lernis?

Petro Matematikon mi volis lerni sed mi devis manĝi kaj ne lernis.

Ana Manĝi vi devas, sed ankaŭ lerni vi devas.

Petro Mi volas diri al vi, ke vi estas bela.

Ana Dankon.

M26 Huistaak

Herhaal en leer alle woorden uit de les 2.